

Світлана СІЧКАР,

завідувач лабораторії гуманітарних дисциплін комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»;

Валентина АРХИПОВА,

методист лабораторії гуманітарних дисциплін комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У 2024/2025 навчальному році освітня реформа «Нова українська школа» продовжить активно впроваджуватися у базовій школі за новим Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України № 898 від 30 вересня 2020 р. Зокрема йдеться про викладання української мови та літератури і зарубіжної літератури у 7 класі НУШ.

На основі Державного стандарту базової середньої освіти та Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України 19.02.2021р. №235, створено модельні навчальні програми та інтегровані курси з української мови та літератури і зарубіжної літератури для 7 класу із визначеними очікуваними результатами навчальних досягнень школярів, запропонованим змістом освітніх матеріалів, а також орієнтовними видами навчальної діяльності.

7 КЛАС

Вивчення української мови і літератури та зарубіжної літератури в 7 класі здійснюватиметься за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», а саме:

- «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Голуб Н.Б., Горошкіна О.М.), наказ МОНУ від 24.07.2023 № 883,
- «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.), наказ МОНУ від 24.07.2023 № 883,
- «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А.), наказ МОНУ від 24.07.2023 № 883,
- «Українська література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О. В., Слоновьська О. В., Ярмольська І. В.), наказ МОНУ від 01 грудня 2023 року № 1466,
- «Українська література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Пастушенко Н. М., Чумарна М. І.), наказ МОНУ від 27 грудня 2023 року № 1575,
- «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року) (автори: Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудницька Н. П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т. А.), наказ МОНУ від 10 жовтня 2023 року № 1226,

- «Зарубіжна література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Снегірьова В.В., Бушакова О.В., Горобченко І.В., Каєнко О.В.), наказ МОНУ від 24.07.2023 № 883,

- «Зарубіжна література. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Волощук Є. В., Слободянюк О. М.), наказ МОНУ від 16 серпня 2023 року № 1001,

- «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Ніколенко О.М., Мацевко-Бекерська Л.В., Качак Т.Б., Богосвятська А.-М.І., Рудницька Н.П., Туряниця В.Г.), наказ МОНУ від 24.07.2023 № 883,

- «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А., Молодик К. Ю.), наказ МОНУ від 24.07.2023 № 883,

- «Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Старагіна І. П., Новосьолова В. І., Терещенко В. М., Романенко Ю. О., Блажко М. Б., Ткач П. Б., Панченков А. О.), наказ МОНУ від 16.08.2023 № 1001.

Програми розміщені на офіційному сайті Міністерством освіти і науки України за лінком: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>

На основі модельних програм учителі-словесники закладів загальної середньої освіти мають можливість розробити власну навчальну програму та затвердити її рішенням педагогічної ради.

Зазначені програми спрямовують діяльність учителя на виконання завдань Державного стандарту базової середньої освіти, на реалізацію компетентнісного потенціалу мовно-літературної освітньої галузі, актуалізацію ціннісних орієнтирів, формування предметних та ключових компетентностей, урахування 4 групи обов'язкових результатів навчання учнів з предметів українська мова, українська література, зарубіжна література, згідно з якими учень/учениця:

- *взаємодіє* з іншими особами в усній формі, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;
- *сприймає*, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, зокрема інформаційних та художніх текстах класичної

та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), медіатекстах, та використовує інформацію для збагачення власного досвіду і духовного розвитку;

- *висловлює* власні думки, почуття, ставлення та ідеї, взаємодіє з іншими особами у письмовій формі, зокрема інтерпретуючи інформаційні та художні тексти класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних); у разі потреби взаємодіє з іншими особами в цифровому просторі, дотримується норм літературної мови;

- *досліджує* індивідуальне мовлення, використовує мову для власної мовної творчості, спостерігає за мовними та літературними явищами, аналізує їх.

До кожної з модельних навчальних програм створено підручники для 7 класу закладів загальної середньої освіти, що мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України». Цьогорічний конкурсний відбір підручників з української мови і літератури та зарубіжної літератури відбувся, завдяки якому учителі-словесники матимуть можливість з наступного навчального року продовжувати втілення ідей і принципів НУШ в основній школі. Підручники НУШ – не просто носії інформації, що відповідають усім потребам сучасної освіти, вони допоможуть індивідуалізувати навчання, візуалізувати освітні концепції та залучити учнів до активної участі в навчальному процесі. Усі підручники супроводжуються електронними інтерактивними додатками, що є універсальними для різних форм навчання, допомагають учням краще зрозуміти матеріал та роблять навчання цікавим. Отож учителі мають докласти всіх зусиль, щоб на уроках української мови виховати компетентного мовця, який здатен застосовувати мовні формули, доцільного використовувати одиниці усіх рівнів мови в усному й писемному мовленні, зважаючи на труднощі слововживання, складні випадки наголошування, правопису, норми граматичного зв'язку мовних одиниць тощо. Уроки літератури мають реалізувати завдання щодо розвитку компетентних читачів, які осмислюють літературні твори як мистецькі явища цікавого, пізнавального змісту та високохудожньої форми. Також учні та учениці вчать критично оцінювати вчинки літературних персонажів, дискутувати, висловлювати в усній чи писемній формі свою позицію. Оскільки в кожного покоління юних читачів своя система цінностей, то й формування її найефективніше відбувається під час читання художніх творів, у центрі яких головний персонаж – їхній ровесник зі співзвучними їм почуттями й переживаннями, утіленими в його життєвих мріях, пригодах, у самому процесі дорослішання. Для того, щоб підлітки адекватно зрозуміли ціннісний потенціал художнього твору, він має викликати в них зацікавлення, прагнення прочитати. Це можливе за умови застосування компетентнісного, особистісно орієнтованого та діяльнісного підходів, сучасних технологій навчання, зокрема орієнтованих на залучення всіх учнів до процесу сприйняття, обговорення й інтерпретації художніх творів. Тому в сучасних умовах викладання вчитель-словесник має проявляти творчість, креативність, професійну майстерність, щоб розвивати і підтримувати в дітей стійкий інтерес до навчання, розумову активність учнів, їх критичне мислення, пропонуючи такі завдання, які відповідатимуть індивідуальним нахилам, спонукатимуть до активної співпраці, сприятимуть формуванню основних груп компетентностей. Отже, педагог має постійно розвиватися професійно, орієнтуватися на потреби дітей, створювати всі умови для безпечного й комфортного освітнього середовища, систематично аналізувати власну педагогічну діяльність для подальшого її вдосконалення.

Зміна пріоритетів в освіті диктує й нові вимоги до уроку. Сучасний урок – це такий, на якому вчитель уміло використовує всі можливості для активної взаємодії, глибокого та усвідомленого засвоєння знань, формування інтелектуальних здібностей та наскрізних умінь. І, якщо раніше важливо було сформувати нові знання, то на сучасному уроці потрібно так організувати освітній процес, щоб учні самостійно здобували знання й застосовували їх для вирішення важливих життєвих завдань. На такому уроці пріоритетними є партнерські стосунки та демократичний стиль спілкування між учителем та учнями.

Основними критеріями сучасного уроку є такі:

- можливості для самореалізації учня через використання особистого потенціалу, виявлення і розвиток власних здібностей;
- відкриття нового, що відповідає навчальним потребам та цілям кожної дитини;
- створення освітнього продукту як основи саморозвитку;
- розвиток ключових компетентностей та наскрізних умінь.

І саме компетентнісний, особистісно орієнтований та діяльнісний підходи змінюють цілі й спрямування шкільного навчання: від передачі знань і вмінь предметного змісту до розвитку особистості, яка розв'язує проблеми, що виникають у процесі пізнання й пояснення явищ дійсності, у практичному житті, під час професійного вибору та життєвого самовизначення.

Сучасний урок передбачає використання інноваційних освітніх технологій, які забезпечують вирішення низки завдань:

- створення ситуації успіху;
- формування внутрішньої мотивації учнів;
- використання суб'єктивного досвіду, набутого учнями;
- ефективне і творче застосування набутих знань та досвіду на практиці;
- формування в учнів навичок здобувати, осмислювати та використовувати
- інформацію з різних джерел;
- підвищення рівня самоосвітньої та творчої активності учнів;
- створення умов для інтенсифікації освітнього процесу та подолання освітніх втрат;
- наявність контролю, самоконтролю та взаємоконтролю за процесом навчання;
- формування моральних цінностей особистості;
- розвиток соціальних та комунікативних здібностей учнів.

З огляду на сказане вище, для кожного вчителя сьогодні важливо переосмислити власний педагогічний досвід для вибору доцільних та ефективних форм, методів і прийомів роботи, способів організації освітнього простору, видів діяльності учнів. Тож питання підготовки до проведення конкретного уроку мови чи літератури щоразу потребує ретельного планування, моделювання та конструювання, адже організація і структура уроку передусім залежить від його типу, мети, завдань, змісту матеріалу, а також його місця в системі уроків. Вивчення кожної теми слід розпочинати з цілевизначення, що сприяє становленню цілеспрямованості, активізації інтелектуальних резервів, мотивації та рефлексії, оскільки все це забезпечує здатність учнів/учениць критично оцінити свою діяльність та виявити шляхи подальшого самовдосконалення. У процесі навчання необхідно заохочувати й підтримувати самостійність учнівства, що дає змогу висловлювати власну позицію щодо розв'язання проблем, осмислення вивченого, формування системи цінностей.

Сучасний урок також передбачає нові підходи до оцінювання навчальної діяльності учнів, що проводиться в процесі навчання і є однією з можливостей для формування компетентностей та набуття навичок саморефлексії, оскільки в умовах інформаційного освітнього середовища формуються навички XXI століття, що відповідають наскрізним умінням НУШ: медіаграмотність, критичне та системне мислення, здатність працювати у команді, комунікативна мобільність, здатність до навчання впродовж життя тощо.

Оскільки у компетентнісній парадигмі освіти оцінювання набуває інших рис і функцій, учитель може вибудувати таку систему для оцінки знань та вмінь, що буде зручною для нього та зрозумілою для учнів та батьків. Зокрема треба визначити чіткі й вимірювані цілі, що реалізовуватимуться у різних видах навчальної діяльності.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є *діагностичне, формувальне та підсумкове* (тематичне, семестрове, річне).

Діагностичне оцінювання зазвичай проводиться на початку навчального року або на першому занятті з вивчення нового розділу з метою визначення початкового рівня сформованості компетентностей учнів. Його мета полягає в тому, щоб поліпшити процес навчання, тобто оцінити індивідуальні досягнення учня безвідносно до досягнень інших учнів. Таке оцінювання допоможе вчителю скоригувати календарно-тематичний план, що відповідатиме запитам учнів, спрогнозувати, а в подальшому – й подолати можливі труднощі в навчанні, створити мотивуючу проблемну ситуацію.

Формувальне оцінювання – це своєрідний інтерактивний інструмент, що нерозривно пов'язаний із усім процесом навчання і спрямований на взаємодію вчителя й учнів та адаптацію умов навчання відповідно до потреб та здібностей кожної дитини. Формувальне оцінювання дозволяє отримувати інформацію щодо навчальних досягнень учнів не лише учителю, а й кожному здобувачеві освіти, адже учням необхідно усвідомлювати власне просування в навчанні, а вчителю необхідне для визначення рівня складності завдань і коригування освітнього процесу з урахуванням можливостей і потреб класу. Для того, щоб реалізувати формувальне оцінювання, необхідно використовувати аналітичні інструменти й прийоми, що вимірюють рівень засвоєння знань і прогрес учнів у процесі пізнання. Результати такого оцінювання можна використовувати, аби відрефлексувати педагогічну діяльність та розробити рекомендації стосовно того, як поліпшити навчання.

Формувальне оцінювання може здійснюватися у формі само- та взаємооцінювання, коли учні співставляють досягнутий результат своєї діяльності з метою, аналізують успіхи і причини індивідуальних невдач у вивченні навчального матеріалу та визначають можливі шляхи їх подолання.

Підсумкове оцінювання використовується для вимірювання результатів опанування теми, блоку; для перевірки прогресу, просування учнів, щоб переконалися, що учні набули необхідних умінь. Із цією метою необхідно використовувати компетентнісні завдання для визначення рівня досягнень за кожною групою результатів навчання.

Оцінюванню також підлягає сформованість у здобувачів освіти наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти: читання з розумінням, висловлення власної думки усно й письмово, критичне й системне мислення, логічне обґрунтування позиції, творчість, ініціативність, конструктивне керування емоціями, оцінювання ризиків, ухвалення рішень, розв'язування проблем, співпраця з іншими.

8 – 11 КЛАСИ

Викладання української мови і літератури та зарубіжної літератури у 8 – 11 класах у 2024/2025 навчальному році здійснюватиметься за такими чинними програмами із внесеними змінами:

- «Українська мова. 5 – 9 класи» для загальноосвітніх навчальних закладів зі змінами, наказ МОНУ від 07.06.2017 № 804;
- «Українська мова. 10 – 11 класи» для загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту та профільний рівень), наказ МОНУ від 23.10.2017 № 1407;
- «Українська література. 5 – 9 класи» для загальноосвітніх навчальних закладів зі змінами, наказ МОНУ від 07.06.2017 №804;
- «Українська література. 10 – 11 класи» для загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту та профільний рівень), наказ МОНУ від 23.10.2017 № 1407;
- «Зарубіжна література. 6 – 9 класи» для закладів загальної середньої освіти, наказ МОНУ від 03.08.2022 № 698;
- «Зарубіжна література. 10-11 класи» для закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту та профільний рівень), наказ МОНУ від 03.08.2022 № 698.

Навчальні програми розміщені на офіційному сайті Міністерства освіти й науки України за лінком: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

У програмах подано перелік рекомендованих видів роботи, які дають змогу учням реалізувати здобуті знання на практиці. Вказаний у навчальних програмах розподіл годин між розділами вважається орієнтовним. У разі потреби вчитель має право самостійно змінювати обсяг годин у межах розділу, а також послідовність вивчення розділів.

Звертаємо увагу на кількість фронтальних та індивідуальних видів контрольних робіт в закладах загальної середньої освіти з українською мовою навчання.

Українська мова

Фронтально оцінюють диктант, письмовий переказ і письмовий твір (навчальні чи контрольні види робіт), мовні знання й уміння.

Індивідуально оцінюють говоріння (діалог, усний переказ, усний твір) і читання вголос.

Фронтальні та індивідуальні види контрольних робіт у 8-9 класах

	8 кл.		9 кл.	
Усього годин	70		70	
Години з РМ	16		19	
	I	II	I	II
Перевірка мовної теми	2	2	2	2
Письмо: переказ	1	1	1	1
твір	1	1	1	1
Правопис: диктант	1	1	1	1
Говоріння: діалог	1	-	1	-
усний переказ	1	-	1	-
усний твір	-	1	-	1
читання вголос	-	1	-	1

Фронтальні та індивідуальні види контрольних робіт у 10-11 класах

Рівень	Рівень стандарту		Філологічний рівень	
Фронтальні види контрольних робіт				
Форми контролю	I	II	I	II
Перевірка мовної теми	2	2	3	3
Письмо: есе	2	3	1	1
переказ	-	-	1	1
твір	-	-	1	1
Індивідуальні види контрольних робіт				
Говоріння: діалог	1	-	1	-
усний переказ	1	-	1	-
уний твір	-	1	-	1

У таблицях зазначено мінімальну кількість фронтальних видів контрольних робіт, учитель на власний розсуд має право збільшувати цю кількість залежно від рівня підготовленості класу, здібностей конкретних учнів, умов роботи тощо.

Кількість робочих зошитів з української мови за класами: 8 – 9 класи – по два зошити; 10 – 11 класи – по одному зошиту. Для контрольних робіт з української мови в усіх класах використовують по одному зошиту.

Ведення зошитів оцінюють від 1 до 12 балів щомісяця протягом семестру, оцінку вважають поточною і зараховують до найближчої тематичної. Під час перевірки зошитів ураховують наявність різних видів робіт, грамотність, охайність, уміння правильно оформити роботи.

Українська література

З метою рівномірного розподілу навантаження учнів протягом навчального року подаємо рекомендовану кількість видів контролю з української літератури. Поданий у таблиці розподіл годин є мінімальним і обов'язковим для проведення в кожному семестрі. Учитель-словесник на власний розсуд може збільшити кількість видів контролю відповідно до рівня підготовленості учнів, особливостей класу тощо.

Обов'язкова кількість видів контролю з української літератури в 8–9 класах

Класи	8		9	
	I	II	I	II
Семестри				
Контрольні роботи у формі:	3	3	3	3
контрольного класного твору;	1	1	1	1
виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання тощо)	2	2	2	2
Уроки розвитку мовлення	2	2	2	2
Уроки позакласного читання	2	2	2	2
Перевірка зошитів	4	5	4	5
Література рідного краю	2	2	2	2

Обов'язкова кількість видів контролю з української літератури в 10-11 класах

Семестри	I		II	
Рівні	стандарту		профільний	
Контрольні роботи у формі:	3	3	4	4
контрольного класного твору;	1	1	1	1
виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання)	2	2	3	3
Уроки розвитку мовлення	2	2	2	2
Уроки позакласного читання	1	1	2	2
Перевірка зошитів	4	5	4	5
Література рідного краю	2	2	2	2

Контрольні класні твори пропонуємо давати у формі есе, мінітворів щодо розкриття певної проблеми чи образу програмового тексту тощо. Це розвиватиме самостійне творче мислення учнів і дасть їм можливість виконати роботу протягом одного уроку.

Орієнтовний обсяг письмового твору

Клас	Кількість сторінок	
8-й	2,0–2,5	
9-й	2,5–3,0	
	рівень стандарту	профільний рівень
10-й	3,0–3,5	3,0–3,5
11-й	3,0–3,5	3,5–4,5

Оцінку за ведення зошита з української літератури виставляють у кожному класі окремою колонкою в журналі раз на місяць і враховують як поточну до найближчої тематичної. Під час оцінювання зошита з української літератури слід ураховувати наявність різних видів робіт, грамотність, охайність, дотримання вимог орфографічного режиму.

З метою формування читацької компетенції доцільним є використання в освітньому процесі інтерактивних форм і методів викладання літератури, що мотивують інтерес учнів до читання, осмислення літературних творів, уміння вступати в діалоги, аргументувати свою думку. Також необхідно включати матеріали щодо різних методик активного читання. Вчитель має акцентувати увагу на підвищення рівня читацької грамотності учнів, зокрема, формування здатності учня сприймати, аналізувати, використовувати й оцінювати письмовий текст задля досягнення певних цілей, розширювати свої знання й читацький потенціал.

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

Звертаємо увагу, що основою для календарно-тематичного планування уроків зарубіжної літератури є чинні навчальні програми. Учитель має право самостійно розподіляти години на текстувальне вивчення творів, розвиток мовлення, позакласне читання, ураховуючи визначену кількість годин на опрацювання конкретного розділу з урахуванням конкретних умов викладання, читацьких інтересів учнів.

Викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти здійснюють українською

мовою. Твори зарубіжних письменників у курсі зарубіжної літератури вивчають в *українських перекладах*. Для зіставлення можливе залучення перекладів, переспівів іншими мовами, якими володіють учні (англійською, німецькою, французькою тощо).

З метою систематизації та упорядкування навантаження учнів протягом навчального року подаємо рекомендовану кількість видів контролю в процесі вивчення зарубіжної літератури в кожному класі. Поданий у таблиці розподіл годин є мінімальним і обов'язковим для проведення в кожному семестрі. Учителю на власний розсуд може збільшити кількість видів контролю відповідно до рівня підготовленості учнів, особливостей класу тощо.

Обов'язкова кількість видів контролю із зарубіжної літератури в 8–9 класах

Класи	8		9	
	I	II	I	II
Семестри				
Контрольні роботи у формі:	3	3	3	3
контрольного класного твору;	1	1	1	1
виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання)	2	2	2	2
Уроки розвитку мовлення	2	2	2	2
Уроки позакласного читання	2	2	2	2
Перевірка зошитів	4	5	4	5

Обов'язкова кількість видів контролю із зарубіжної літератури в 10-11 класах

Семестри	I		II	
	стандарту	профільний	стандарту	профільний
Контрольні роботи у формі:	2	2	4	4
контрольного класного твору;	1	1	1	1
виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання)	1	1	3	3
Уроки розвитку мовлення	2	2	3	3
Уроки позакласного читання	1	1	2	2
Перевірка зошитів	4	5	4	5

У 8 – 9 класах з поглибленим вивченням зарубіжної літератури пропорційно збільшується кількість контрольних робіт та уроків розвитку мовлення (на розсуд учителя визначається кількість і види контрольних робіт).

Під час оцінювання зошита із зарубіжної літератури слід враховувати наявність різних видів робіт, грамотність, охайність, дотримання вимог до оформлення орфографічного режиму.

В умовах нового формату освітньої діяльності в Україні – дистанційної чи змішаної форми навчання в період воєнного стану, карантинних заходів в режимі онлайн і офлайн, учителям рекомендуємо використовувати сучасні електронні ресурси:

ZOOM, Viber, Skype, безкоштовні платформи Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams, записи уроків у межах проєктів «Дистанційна школа для учнів», «Всеукраїнська школа онлайн» тощо.

Фронтальні та індивідуальні види контролю в умовах дистанційного чи змішаного навчання проводяться з урахуванням матеріально-технічних можливостей закладу освіти, учителя-філолога. Педагог на свій розсуд може визначати види та зміст завдань.

Під час онлайн-уроків учителі-словесники можуть урізноманітнити освітній процес за допомогою завдань, що передбачають створення чатів або постерів у додатках Canva PlayBuzz, Miro, Jamboard; здійснення віртуальних мандрівок у музеї; аналіз фото, документів, пізнавальних текстів, розміщених на віртуальних дошках Jamboard, Padlet; участь в онлайн-опитуваннях, тестуваннях, змодельованих за допомогою Google Forms, Online Test Pad, Poll everywhere тощо.

Щороку педагоги мають можливість користуватися навчальною літературою, яка допомагає підготувати якісний та ефективний урок української мови і літератури чи зарубіжної літератури. Радимо педагогам обирати лише ті навчально-методичні посібники, що мають грифи «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», «Схвалено для використання в освітньому процесі» або висновок «Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах» та розміщені на офіційних освітніх сайтах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про освіту». Сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». Сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

3. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№7325 від 28.04.2022). Сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/224257.html>

4. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

5. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoi-serednoi-osviti-i300920-898>

6. Путівник реформою НУШ: усе, що потрібно знати вчителю. Освіторія. URL: <https://osvitoria.media/experience/putivnyk-reformoyu-nush-use-shho-potribno-znaty-vchytelyu/>

7. Модельні програми мовно-літературної освітньої галузі URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>

8. Навчальні програми з української мови і літератури та зарубіжної літератури для 8 – 9 класів URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>

9. Навчальні програми з української мови і літератури та зарубіжної літератури для 10 – 11 класів URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>